

Екзарх Йосиф (1840–1915) 170 години от рождението му

Екзархът е изключителна личност в новата ни история – служител на църквата, дипломат в расо, отдал целия си съзнателен живот на българската кауза. През

1877 г. той застава начело на българската църква. В условията на действащия Берлински договор е повече дипломат и политик, отколкото православен архиерей. С мъдрост и сила се бори за църковно-националните интереси и права на българите от Македония, Беломорска и Одринска Тракия, останали под чужда власт.

Светското име на екзарх Йосиф I е Лазар Йовчев. Роден е на 5 май 1840 година в град Калофер. Завършва френския католически лицей в Бебек, Цариград (1862–1864), следва литература и право в Сорбоната, Париж (1864–1870). След завършването си се завръща в Цариград, където става чиновник в Търговския съд, а през 1872 се замонашва и е назначен за секретар на Екзархията. През 1876 г. е ръкоположен за Ловчански митрополит.

На 24 април 1877 г. е избран за Екзарх и остава на поста 38 години, до смъртта си на 20 юни 1915 година.

Екзарх Йосиф успява да възстанови българската църква и създава училищна мрежа в Македония и Одринска Тракия. Открива българска духовна семинария в Цариград. Благодарение на неговата неуморна дейност през учебната 1912–13 г., Екзархията има вече 1373 училища, 13 гимназии, 87 прогимназии със 78854 ученици и 2266 учители. През 1902 г. екзарх Йосиф I е избран за почетен член на Българското книжовно дружество, преименувано през 1911 г. в Българска академия на науките. До сетния си час Екзархът остава начело на българската църква, носи кръста на църковно-народен водач и вдъхновител на училищно-просветното дело. ■

Димитър Христов Чорбаджийски – Чудомир (1890–1967) 120 години от рождението му

Български писател – хуморист, краевед и художник. Роден е на 25.03.1890 г. в с. Турия, Старозагорска област. През 1913 г. завършва Държавното художествено-индустриално училище в София. През юношеските си години получава своя прякор „Чудомир“,

Незабравимите „Нашенци“ на Чудомир

който по-късно използва като псевдоним.

Участва в Балканската и Първата световна война. В периода 1920–1933 г. работи като гимназиален учител в Казанлък. През 1929–1930 г. специализира рисуване в Париж. До смъртта си е председател на читалище „Искра“ и директор на Историко-етнографския музей в Казанлък. От 1938 г. е член на Върховния читалищен съвет, а през 1959 г. става народен представител.

Първите му изяви в печата датират от 1907 г., когато негови карикатури и римувани злободневки се появяват във вестник „Балканска трибуна“. Чудомир придобива го-

ляма популярност с кратките си хумористични разкази — те не слизат от читалищните сцени, а книгите му претърпяват многобройни издания: „Не съм от тях“ (1935), „Нашенци“ (1936), „Аламинут“ (1938), „Кой както я нареди“ (1940), „Консул на Голо бърдо“ (1947) и др.

Освен като писател, Чудомир се изявява и като художник (автор е на над 1000 рисунки и акварели). След края на Първата световна война, когато се установява в Казанлък, той представя своята първа самостоятелна изложба. Най-известните си картини създава през последните години от живота си. Серията е наречена „Нашенци“ и включва предимно акварели. ■